

Als woordvoerder van Stop Afvalwater Schoonbeek (SAS) wil ik gebruik maken van het spreekrecht. Mijn naam is Jenneke Ensink uit Schoonbeek. Onze groep is opgericht na de bijeenkomst van 8 februari waar wij verre van ontzorgt zijn. Onze groep bestaat uit een gemêleerd gezelschap, deelnemers die tegen die oliewinning zijn maar ook mensen die de transitie tijd gunt. Onze gemeenschappelijke deler zijn de zorgen over de voorkeursvariant, het lozen van afvalwater onder onze huizen en alle risico's die daar bij horen voor mens en milieu. Verder voelen we ons in dit proces gemengeld door de overheid.

U zult verwachten dat ik bij het inspreken in zal gaan op de brieven van SAS echter de reflectiebrief van de gedeputeerde nummer A41 bij de ingekomen stukken is veel interessanter of laat ik merkwaardiger zeggen.

Allereerst ben ik benieuwd of u net als de gemeenteraden van Coevorden en Emmen kans hebt gehad om iets te vinden van deze reflectiebrief voordat deze naar Den Haag is verstuurd?

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK vanaf nu) heeft in de contourennota gesteld dat de omgeving betrokken dient te worden bij mijnbouwactiviteiten. Dat de provincie dit toejuicht: prima. Maar de eerste zinsnede "op verzoek van decentrale overheden" lijkt in dat licht misplaatst.

Sinds het begin van het gebiedsproces wordt er gespeeld met taal. De groep inwoners zijn uitgenodigd om te klankborden, dit is veranderd in een ronde tafel, ontzorgtafel en later ontzorgingstafel en inmiddels is terug getransformeerd naar klankbordgroep. Waar het eerst ging om klankborden kwam er gaandeweg het proces een afsprakenkader op tafel te liggen die nu toezeggingendocument heet. In het finale document met handtekeningen als blijk van waardering. Ik gebruik in de bijdrage ontzorgtafel en afsprakenkader om het maar eenvoudig te houden.

De ontzorgtafel staat - anders dan in de reflectiebrief omschreven - pas sinds begin 2023 onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. Waarom moet dat onafhankelijk toch elke keer genoemd worden? Deze onafhankelijk voorzitter vertelde trouwens aan de gemeenteraad in Emmen en ik citeer: "ik ben besteld door EZK om redelijk onafhankelijk te zijn"

Verder is in de brief te lezen dat er met omwonenden goede afspraken over onverhoopte schadeafhandeling gemaakt moeten worden. En dat dit in beginsel goed geborgd is in het afsprakenkader!

Zouden we niet eerste allemaal moeten proberen om alles op alles te zetten om schade te voorkomen?!! Want inderdaad de NAM kan bij de huidige voorkeursvariant bodemdaling en aardbevingen niet uitsluiten. Echter er lijken toch echt wel veiligere en meer circulaire varianten te zijn die simpelweg ander of meer onderzoek vragen.

En ja we zijn het eens met de provincie dat het afsprakenkader een zorgvuldige afronding vraagt. De inhoud is niet juridische getoetst! Ook de financiële gevolgen voor inwoners van dit kader zijn niet doorgerekend. Waarom geeft de provincie niet aan naar EZK dat dit een must is! Het is ons tot nu toe onduidelijk wat Schoonebeek e.o. nu echt beter wordt van dit afsprakenkader.

Het blijven afspraken op mijnbouwniveau waar er duidelijk sprake is van een ongelijk speelveld en waar inwoners in een hele bijzondere en zeer onwenselijke positie terecht komen. Verbreden wordt nu in allerlei politieke gremia geroepen: maar al zitten er 500 man aan tafel... Het signaal om het ongelijke speelveld op te heffen hebben we nog niet gehoord!

De provincie legt de bal voor het verbeteren van de communicatie bij EZK en de NAM. Maar waarom komt de provincie niet met meer concrete aanbevelingen. Zorgt u ervoor dat er een onder andere een onafhankelijke geoloog en jurist naast de inwoners komen te staan. Gaat u voor de inwoners van uw provincie het kader juridisch en financieel toetsen?

Betekent de tekst in de reflectiebrief dat de provincie het plan om een aparte entiteit op te richten steunt ten aanzien van oa naleving van de afspraken. Gaan we echt het Groninger voorbeeld achterna door nieuwe toezichtstructuren op te tuigen?

Stop Afvalwater Schoonebeek pleit voor opname van alle afspraken in de vergunningen. Zijn er boven-wettelijke afspraken dan dienen deze bestuursrechtelijk worden vastgelegd! Laat het vooral geen statusloos document worden. Deze zal ongetwijfeld te pas en onpas uit de "kontbuus" van de NAM worden gehaald als dit hen uitkomt. Is er een beving van 2,9 op de schaal van Rigger .. want ze hoeven volgens kader pas te stoppen bij 3 in 1 veld!! Schade verhalen kan via het Limburgs model maar wat is de definitie hiervan. En wij kennen in ZO Drenthe geen omgekeerde bewijslast dus zullen wij eerst het causale verband moeten gaan aantonen. Waarom staat dit niet in de reflectiebrief: een verzoek voor omgekeerde bewijslast voor ZO Drenthe!

Verder valt op dat hier de bekende denk- en schrijffout wordt gemaakt mbt draagvlak. Bij de ontzorgtafel is het schier onmogelijk deze hier op te halen. Er wordt daar niet gesproken over de varianten of überhaupt de afvalwaterinjectie. De thermometer om draagvlak te peilen kan nooit bij de ontzorgtafel ingestoken worden... ondanks de eerste grote woorden van de staatssecretaris bij de eerste bijeenkomst: "Als Schoonebeek het niet wil gaat het niet door"

De provincie onderschrijft het standpunt van gemeente Emmen die de gekozen variant ongevraagd alvast aangeeft als logisch en navolgbaar.

Alle relevante onderzoeken zijn volgens de provincie opgeleverd. Heeft de provincie gemist dat Staatstoezicht op de Mijnen niet tevreden is en de NAM om aanvullende onderzoeken heeft gevraagd. En dat de Tweede Kamerleden recent meer dan 50 vragen aan de staatssecretaris hebben gesteld? De provincie is zelfs mede opdrachtgever van de TNO review. Waarom heeft de provincie de onderzoekscope niet verbreed? En heeft de provincie de moties gemist van de TK Beckerman en Mulder over zeggenschap en circulairder en schoner proces. Waarom niet aangedrongen op een MER en passende beoordeling! Dat niet hierop aandringen vinden wij nu juist onlogisch en onnavolgbaar!

De provincie is toehoorder.... Maar onttrekt de provincie zich nu van de morele zorgplicht voor haar inwoners? Er worden notabene mijnbouwafspraken met uw inwoners gemaakt en de regionale overheid staat erbij en kijkt ernaar. Totdat het over het bijdragenspoor ging toen sprongen alle regionale overheden naar voren....

Reflectiebrieven worden in Den Haag helaas niet gelezen als een soort voorzichtige tussenstap ... De Tweede Kamerleden die ons onlangs met een bezoek vereerden bevestigden onze waarschuwing hiervoor. Er moeten bij de beoordeling van de vergunning vinkjes kunnen worden gezet en deze reflectiebrief is een onderdeel hiervan!

De provincie wil vinger aan de pols houden bij verdere ontwikkelingen... en een injectie die veilig is voor mens en milieu. Dit lijken wat dromerige bestuurlijke doodoeners! Wat gaat de provincie nu concreet doen? Ik wijs u maar even op ingekomen stuk A31.Integrale rapportage bodem- en grondwaterkwaliteit (brief van 4 april 2023). Hierin wordt geen woord gerept over afvalwaterinjectie en wateronttrekking door mijnbouw! En wat zijn er weinig meetpunten in Schoonebeek e.o. En hoe verhouden de plannen zich tot de recente NatuurDoelAnalyse (NDA) van oa het Bargerveen.

De impact van het voornemen van de plannen van de NAM heeft grote impact op diverse pittige uitdagingen waar u de komende jaren voor aan de lat staat. IPCC Klimaat - RIVM Water - Droogte - Stikstof! En ik noem maar even de impact op het Natura 2000 gebied Bargerveen en het Beekdalengebied die kenmerkend is voor Schoonebeek!

Met al deze uitdagingen in het vooruitzicht vragen wij ons toch af wat er met de regionale overheden aan de hand is? Onderzoeken die niet verbreed worden. Reflectiebrieven die nauwelijks kritisch zijn te noemen. Wat is het voordeel van deze houding? Als we allemaal ECHT kritisch worden op de plannen kunnen ze toch alleen maar beter worden?

Voorzitter afsluitend vragen wij als Stop Afvalwater Schoonebeek wat de provincie nu exact beoogt heeft met deze brief. Wij lezen veel opsommingen van andere overheden maar wat vindt de provincie nu echt zelf! Een wollig bestuurlijk verhaal is het... Concreet worden er geen stellingen ingenomen ... en dat in deze tijd? Onlogisch en onnavolgbaar!